

LOO PLAN

voor bos, natuur en landschap

RAFAËLSCHOOL UTRECHT

Rafaëlschool VSO

***Nader onderzoek naar de
aanwezigheid van vleermuizen
en naar de functie van de
omgeving voor vleermuizen***

COLOFON

OPDRACHT

Onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen
en naar de eventuele functies van de omgeving voor vleermuizen

OPDRACHTGEVER

Gemeente Utrecht
Afdeling Stadsontwikkeling
Postbus 8406
3503 RK Utrecht

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
fax: 026 – 443 10 48
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Uw kenmerk : brief van 4 juli 2012

Ons kenmerk : 2012-651-05214
Datum : 5 november 2012

Contactpersoon : mevrouw G. Korsuize

Contactpersoon : Marko Sinke
Medewerking van : Matthijs Alberts
: Arthur Hoffmann
Vormgeving : Marianne Mooij

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	INVENTARISATIE	4
2.1	WERKWIJZE INVENTARISATIE	4
2.2	WAARGENOMEN VLEERMUIZEN	5
3	MOGELIJKE EFFECTEN EN EFFECTBEOORDELING	7
3.1	VERVOLGPROCEDURE EN AANBEVELINGEN	7
4	CONCLUSIES	8

LITERATUURLIJST

1 Inleiding

De gemeente Utrecht is bezig met de plannen voor de sloop en herontwikkeling van een scholencluster aan de Afrikalaan te Utrecht. Uit een door de gemeente uitgevoerde quickscan is naar voren gekomen dat een nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen noodzakelijk is. Tijdens dit onderzoek moet in beeld worden gebracht of het gebouw vaste verblijfplaatsen van vleermuizen bevat.

In de maanden juli tot en met september 2012 is een veldinventarisatie verricht naar de aanwezigheid van vleermuizen en is het gebruik van de omgeving onderzocht. Dit rapport gaat in op de resultaten van de inventarisatie.

2 Inventarisatie

2.1 Werkwijze inventarisatie

Vleermuizen maken op diverse wijzen gebruik van het landschap (inclusief gebouwen). De volgende functies kunnen in de gebouwen en aangrenzende groenstructuren aanwezig zijn:

- Zomerverblijfplaats
- Kraamverblijfplaats
- Paarverblijfplaats
- Winterverblijfplaats
- Foerageergebied, migratie- en vliegroute

Om deze functies allemaal in beeld te kunnen brengen, moet in verschillende seizoenen onderzoek plaatsvinden. Dit is vastgelegd in het vleermuisprotocol, opgesteld door de Gegevensautoriteit Natuur (GaN) in samenwerking met het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdiervereniging. Loo Plan is aangesloten bij het NGB en houdt zich bij vleermuisonderzoek aan het protocol.

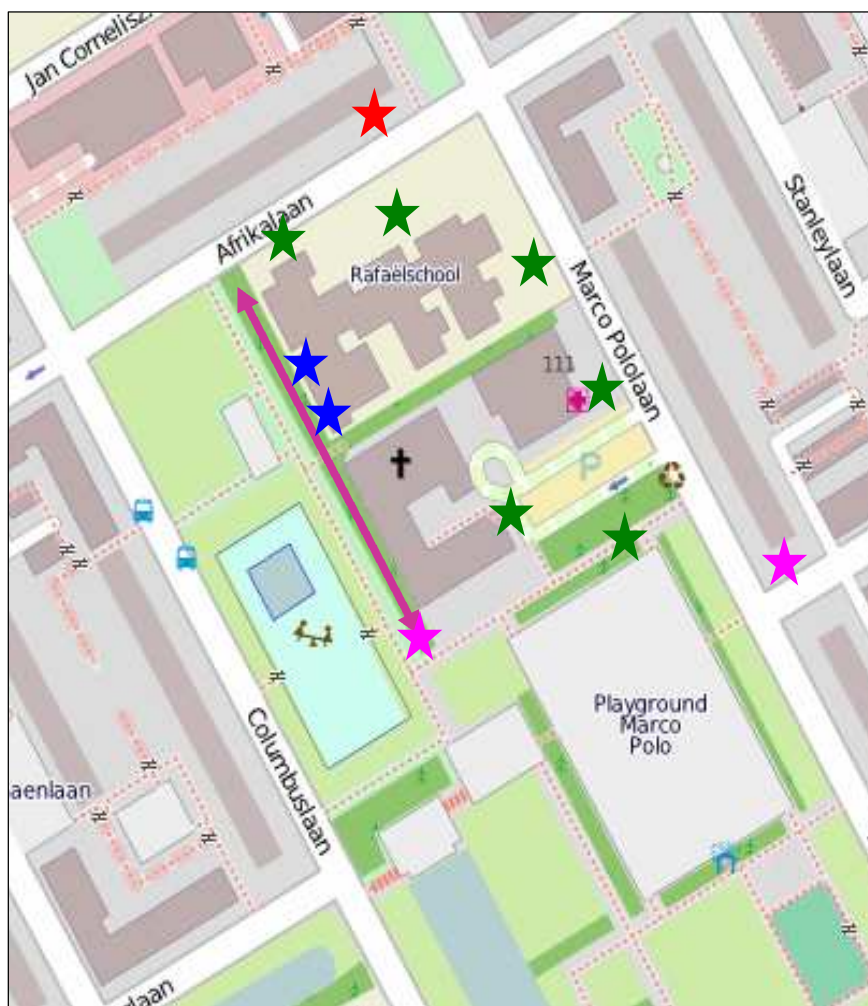
In het totaal zijn vier veldbezoeken gebracht. Deze bezoeken zijn uitgevoerd door de heer drs. A.H. Hoffmann van Loo Plan.

De onderzoeksinspanning heeft zich geconcentreerd op de Rafaëlschool, maar tijdens de verschillende bezoeken is in de ruimere omtrek gekeken om zo een beter beeld te krijgen van het belang van het plangebied voor vleermuizen.

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D240x), waarmee de ultrasone geluiden van vleermuizen voor het menselijk oor hoorbaar gemaakt worden. De opgenomen geluiden zijn met specifieke software (Batsound) geanalyseerd.

Datum bezoek	Tijdstip	Weersomstandigheden	Functie
4 juli 2012	03.00 – 05.00 uur	Droog, 16 °C → 18 °C, windsnelheid: 1-2 m/s	Kraam-, zomerverblijfplaats, vliegroute
20 juli 2012	04.00 – 06.00 uur	Droog, 12 °C → 14 °C, windsnelheid: 1 m/s	Kraam-, zomerverblijfplaats, vliegroute
24 augustus 2012	20.45 – 22.30 uur	Regen, 18 °C → 16 °C, Windsnelheid: 2-3 m/s	Paar-, zomerverblijfplaats, vliegroute
14 september 2012	05.00 – 07.00 uur	Droog, 12 °C → 14 °C, windsnelheid: 5 m/s	Paar-, zomerverblijfplaats, vliegroute

Tabel 1 Data en tijdstippen veldonderzoek.

Figuur 1 Samengestelde kaart van de waarnemingen van de vleermuizen rond de school.

Rood = baltsende ruige dwerg; groen = jagende gewone dwerg; blauw = invliegende gewone dwerg; paars = baltsende gewone dwerg; pijl = voornaamste foerageergebied.

2.2 Waargenomen vleermuizen

Het onderzoeksgebied omvat de Rafaëlschool aan de Afrikalaan en de directe omgeving. Het gebied dat meegenomen is in het onderzoek bestrijkt naast de school de aangrenzende bebouwing en een deel van het park tussen de school en de Columbuslaan.

Tijdens het veldbezoek zijn twee soorten vleermuizen waargenomen. Dit zijn gewone en ruige dwergvleermuis. De waarnemingen zijn op kaart weergegeven in figuur 1.

Het veldbezoek van 24 augustus werd gekenmerkt door regenbuien. Er zijn jagende en baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De activiteit concentreerde zich voornamelijk op de beschutte plekken, met name onder de bomen langs het wandelpad. De waarnemingen passen binnen het patroon van de andere bezoeken en de verwachtingen op basis van expert judgement. Er is geconcludeerd dat deze onderzoeksronde binnen de bepalingen van het vleermuisprotocol valt.

De ruige dwergvleermuis is tijdens het bezoek van 14 september baltsend gehoord bij een flat aan de Afrikalaan, tegenover de school. Zeer vermoedelijk bevindt zich een paarverblijf in de flat. Om en nabij de school is geen activiteit van deze soort waargenomen.

De gewone dwergvleermuis is een soort die in gebouwen woont, hoewel hij ook incidenteel een verblijfplaats heeft in bomen. Er zijn geen verblijfplaatsen in bomen vastgesteld.

Tijdens de onderzoeks rondes zijn verspreid door het hele plangebied jagende gewone dwergvleermuizen gehoord en gezien. Onder de bomen langs het wandelpad tussen de school en het park was de activiteit het hoogst. Kennelijk bieden de bomen voldoende beschutting en voedsel voor de vleermuizen.

Baltsende gewone dwergvleermuizen zijn gehoord bij de bomenrijen langs het park en op de hoek Marco Pololaan met B. Diazlaan. De laatste heeft, gezien de afstand tot de school en de aanwezigheid van andere geschikte bebouwing, geen binding met het schoolgebouw.

Tijdens twee onderzoeks rondes (20 juli en 14 september) is een invliegende gewone dwergvleermuis vastgesteld. Het dier wist aan de westzijde van het schoolgebouw onder de dakrand naar binnen te kruipen. Dit gedrag is zowel in de zomer als in de nazomer vastgesteld, waardoor gesteld kan worden dat de school de functie van zowel zomerverblijf als paarverblijf heeft. De waarnemingen van baltsende vleermuizen nabij de bomenrij onderbouwen de waarde van de school als paarverblijfplaats.

Figuur 2 Aanduiding van de plekken waar de gewone dwergvleermuis het gebouw binnen ging.

3 Mogelijke effecten en effectbeoordeling

Als gevolg van de geplande werkzaamheden kunnen er verschillende effecten op de aanwezige vleermuizen optreden. Deze effecten zijn:

- Ongeschikt raken of verlies van vaste kraam-, zomer-, winter-, en/of paarverblijfplaatsen.
- Ongeschikt raken of verlies van essentieel foerageergebied.
- Ongeschikt raken van structuren die dienen als oriëntatie voor essentiële vliegroutes.

Tijdens het onderzoek zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen in de bomen. In de school bevindt zich een vaste verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Deze verblijfplaats heeft de functie van zomerverblijfplaats en paarverblijfplaats.

Bij sloop van de school geldt dat deze verblijfplaats verloren gaat. Dit is een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor de sloop van de school is een ontheffing van deze wet vereist.

In de plannen blijven de bomen gespaard. Er is geen reden om aan te nemen dat foerageergebied en eventuele vliegroutes aangetast worden.

3.1 Vervolgprocedure en aanbevelingen

Voor de sloop van de school is een ontheffing vereist. Bij de aanvraag van de ontheffing moet een wettelijk belang aangegeven worden. Gezien de jurisprudentie is alleen een in de Europese Habitatrichtlijn genoemd belang rechtsgeldig. Een zeer zorgvuldige onderbouwing van het belang is vereist, om de benodigde ontheffing te verkrijgen.

Naast het aanvragen van een ontheffing is het noodzakelijk om compenserende maatregelen te treffen om de beschikbaarheid van geschikte verblijfplaatsen te garanderen. Dit moet zowel tijdelijk (tijdens de uitvoering van de werkzaamheden) als permanent in de nieuwe situatie gegarandeerd zijn. Er zijn hiervoor voldoende middelen beschikbaar. Als tijdelijke compensatie kunnen speciaal ontworpen vleermuiskasten op geschikte plekken opgehangen worden. Voor de nieuwe situatie heeft het de voorkeur om in het ontwerp van het nieuwe gebouw voorzieningen op te nemen die door vleermuizen gebruikt kunnen worden als verblijfplaats. Het meest voor de hand liggend is het toegankelijk en functioneel houden van de spouw.

4 Conclusies

In het plangebied zijn twee soorten vleermuizen aangetroffen. Er is een vaste verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld in de school. Als gevolg van de geplande werkzaamheden zal deze vaste paarverblijfplaats verloren gaan.

Voor de uitvoering van de werkzaamheden is een ontheffing van de Flora- en faunawet vereist.

Literatuurlijst

1. KNNV, 1997
Atlas van de Nederlandse vleermuizen
Onderzoek naar de verspreiding en ecologie
Onder redactie van H. Limpens, K. Mostert en W. Bongers
2. Dietz, C., O. von Helversen en D. Nill, 2011
Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika
De Fontein/Tirion Natuur, Utrecht
3. KNMI uurgegevens van het weer in Nederland
Koninklijk Meteorologisch Instituut (KNMI), De Bilt

Diepesteeg 4 6994 CD De Steeg

telefoon 026 3514174

fax 026 4431048

info@looplan.nl

www.looplan.nl

KvK 09116798